

Til: LO-Aktuelt

Dato: 27.8.92

En nasjonal oppgave

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Syssestetingsutvalgets arbeid ligger nå på bordet. Det sier mye om situasjonen og om oppgaven at et meget bredt flertall av utvalgets medlemmer fra fagbevegelse, næringsliv og de politiske partier står sammen både om analysen og om den strategi vi må velge for å få ledigheten ned. Utvalget har lyktes i å vise en vei som kan gi lavere ledighet fram mot århundreskiftet, og det har tilbakevist innvendingen fra skeptikerne, som spurte hva "enda et utvalg kunne gjøre når det gjelder å få ned den høye ledigheten".

Den høye arbeidsledigheten har sin årsak i de økonomiske problemene åtti-årene skapte, men den skyldes også en langvarig svekkelse av industriens konkurranse-evne og manglende fornyelse og omstilling. Derfor må kampen mot arbeidsledigheten ha både det langsiktige og det kortsiktige perspektiv utvalget legger opp til. Det dreier seg om å skaffe arbeid til flere i 1993 og 1994, og det dreier seg om å ta fatt i de dypereliggende årsakene til at ledigheten er blitt så stor, både i Norge og andre land.

Økte lønnskostnader har bidratt til at bedriftene forsøker å bruke mindre arbeidskraft gjennom rasjonalisering. Tiltakende spesialisering med oppsplitting av fag og utdanninger har over tid gjort det vanskeligere for folk å gå fra en jobb til en annen. Mange mennesker blir dessuten støtt ut av det moderne arbeidsliv som følge av skjerpede krav til den enkelte.

Utvalget påpeker at den sterke økning i antall uføretrygdede er en meget alvorlig side ved syssestetingsssituasjonen. Å gjøre trygdeordningene mer generøse vil derfor være et galt svar på problemet. Vi må velge arbeidslinjen framfor trygdelinjen, slik at ikke enda flere faller utenfor.

Folk som blir gående lenge uten arbeid, mister en del av de ferdigheter som er nødvendige for å kunne fungere i en jobb. Det er en av årsakene til at den såkalte "likevektsledigheten" har økt ute i Europa. Fordi så mange av de ledige varig faller ut av arbeidsmarkedet - og derfor ikke er tilgjengelige for de oppgaver som tross alt finnes - har mange land havnet i en ond sirkel med høy og tildels stigende ledighet. Det er ikke nok bare å øke etterspørselen, fordi en likevel ikke får tak i de fagfolk som må til for å gjøre jobben.

Et samstemmig utvalg tilbakeviser at høyere prisstigning kan være noe svar på de problemer vi nå står overfor. I en samlet strategi må vi føre videre en politikk som sikrer en lavere pris- og lønnsvekst enn i andre land. Det er nødvendig for at vi fortsatt skal styrke konkurranseevnen. Fagbevegelsen har satt et eksempel gjennom det samfunnsansvar de har påtatt seg de siste årene.

Vi trenger en opprustning av arbeidsmarkedspolitikken, slik at vi kan gi folk opplæring til nye oppgaver. Vi må forsterke arbeids- og utdanningslinjen, og ikke fristes til å dekke over problemene ved passiviserende trygdeordninger. Vi må ha rammebetingelser som kan bidra til ny vekst - og ikke hindrer den. Et samlet og forpliktende opplegg som gir lav pris- og lønnsvekst gjennom flere år, vil gi oss handlefrihet til å føre en økonomisk politikk som kan gi arbeid til flere.

Vi må også satse sterkere på utdanning. I fremtiden må vi i sterkere grad skape våre konkurransefortrinn, da er det våre ferdigheter og vår evne til kreativitet som blir avgjørende. I forslaget til nytt partiprogram, heises utdanningen opp som et sentralt satsingsområde for 90-åra. Her er det mye som er gjort de siste par årene, som må følges opp. Den neste store løft på utdanningsområdet må omfatte voksne mennesker som allerede er i arbeidslivet eller som ønsker seg arbeid.

Utredningen fra Sysselsettingsutvalget viser at det er mulig å redusere arbeidsledigheten, men at dette krever et felles løft fra alle grupper i det norske samfunn. Regjeringen for sin del er innstilt på konkret oppfølging

allerede i budsjettet for 1993 og er beredt til å samarbeid for å følge opp den strategi som er lagt. Også partiene i Stortinget, fagorganisasjonene og næringslivet må se det som en nasjonal fellesoppgave å følge opp den strategi for økt sysselsetting som utvalget nå har trukket opp.